

Dr. Kolláth György

Jogi fogalom is lehet az iniciativa. Művészet-történeti pedig az iniciálé. Az első a közjogban pl. népi kezdeményezést jelöl. A második az értelmező szótár szerint: nagyobb, díszesebb (sokszor festett) kezdőbetű a középkori kéziratokon és dísznyomtatványokon / a kiemelés tőlem: Kgy./ A hatalom-sóvár politika csaknem egyenlőségjelet tenne köztük. A kódnév a „népi”, mely minden kaptafára ráhúzható. Pedig a különbség kb. annyi, mint a teológus és a geológus között: ég és föld.

Cím
Fedáksári
Dátum
2002.05.05.

Én jobbra a közvetlen demokrácia híve vagyok. A polgároknak több esze van, mint választott politikusainak együttvéve. Csakhogy itt turpisságról van szó. Ténylegesen ez az „újraszámolási” nem népi kezdeményezés, hanem egy szabad kártya volna, mellyel a választási végeredmény jobbkéz felől óvással megtámadható. Általa a szabad választások legitimitása lebegtethető, időről-időre megkérdőjelezhető. A Legfelsőbb Bíróság helyre tette a kifogásokat. Sebj, akkor most a kifogások utáni kifogások következnek utcai és parlamenti hadszíntéren?! A nép szava volna a fedáksári-kontra, amennyiben az utijáték szabályait alkalmaznák. Nem számít, hogy mennyien akarnak kártyázni. 50 ezer lélek elég, és azt összehozni könnyebb, mint a Házban egy kétharmados törvény felülvizsgálatát kikényszeríteni. Gyakorlatilag erről van szó, a többi rutinos, piáros manír. A kampány folytatódna más eszközökkel. Erősen hasonlít ez az olimpiai aláírás-gyűjtéshez, amire ki emlékszik már? Próbá-szerencse, avagy szívatás: nem mindegy? Jobb, ha a közbeszéd ezzel foglalkozik, s nem a földdel, a gázüzlettel, s a kétségbeesett kormányzati osztogatással. Valószínűleg az egyszerűhasználatos kezdeményezés, illetve lélektani krimi megfeneklik, de általa elrontható a győztesek öröme és startja.

A jog szemléltetheti, mennyire nem korrekt a szavazólapok megbolygatását célzó kezdeményezés. Első pillanatra ártatlan ügyről van szó. A választási eljárásról szóló /1997. évi C./ törvény 75. §-át kellene csak egy technikai normával módosítani, megakadályozva a szavazólapok 90 nap utáni megsemmisítését. A mai szabály kimondja, hogy miként kell jegyzőkönyveznii a szavazat-összesítés eredményét, hogyan lehet e jegyzőkönyvekhez hozzáférni. Be kell juttatni a polgármesteri hivatalba a választási dokumentumokat, s azok közül a szavazólapo(ka)t „90 napig meg kell őrizni úgy, hogy illetéktelen személyek részére ne válják hozzáférhetővé. A választás eredményével összefüggő kifogás esetén az érintett szavazólapokat az ügy jogerős lezárásáig kell megőrizni, 90 nap után a választási iratokat – a jegyzőkönyv kivételével – meg kell semmisíteni”.

A jegyzőkönyv levéltárba kerül. Azt előbb az érdekeltek aláírják, hitelesítik. A jegyzőkönyveknél tehát az utólagos trükközés kizárt, a kontroll pedig adott. A „rezervált” szavazólapokba viszont - aktuálpolitikai érdekből, jogi garancia nélkül - bele lehetne piszkálni. Ennek nyitnák meg az útját-módját akaratlanul is a „népi” javaslattal. Jó oka, biztosíték ereje van tehát a hatályos megoldásnak. Ráadásul az illeszkedik ahhoz a jogi elvhez, hogy e körben szigorú és jogvesztő határidők vannak. Tehát egy időpontra túl tökmindégy, ki miért és mire hivatkozva reklamál. Ha ez az elv törést szenvedhet, akkor jogorvoslattal az athéni cserépszavazásig vissza lehetne menni, nyúlni. A törvény éppen arra való, hogy elvegye a manipuláció esélyét. Közhatóság részéről is előfordult a kampány során egészen durva jogi csúsztatás (nem az OVB-re utalok, e testület két kisebb megingástól eltekintve tisztességesen helytállt a pergőtűzben). Egy jogállamban is megeshet, hogy hiba feltáratlan és szankcionálás nélkül marad. Ezért a megosztott hatáskörök adott címzettje felel. De azt jogállamban nem lehet(ne) megtenni, hogy akik felszítják adott körök, politikai „hívók” elégedetlenségét, azok a törvényesen megállapított és jogerősen lezárt eredményt demagóg nyomásgyakorlással felülírathassák. Minek akkor választás tartani?!

Dr. Kolláth György

A választási eljárási törvény igényes alapelvekkel rendelkezik. Az alapelvek megszabják a törvény egészének szellemét és normatív rendjét, így korlátot állítanak a tetszőleges, nem rendszer-konform szabályoknak. A törvény 3. §-sa ezt mondja: „A választási eljárás szabályainak alkalmazása során a választásban érintett résztvevőknek érvényre kell juttatniuk az alábbi alapelveket:” ..., s itt olyan elemek jönnek, mint pl. esélyegyenlőség, jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás, pártatlan elbírálás. A pártok egyértelműen „érintett résztvevőknek” számítanak. Ezért a rosszhiszemű, rendeltetés-ellenes próbálkozás nem csupán unfair gesztus, hanem törvénytörés is.

Az alkotmányos hatalom-megosztás ellene szól e népi motívumnak. A választási (vég)eredmény megállapítására ugyanis az OVB kapott törvényi hatáskört, melynek jogszerűségét a Legfelsőbb Bíróság szavatolja. Nincs olyan országgyűlési hatáskör, amely ezt a felelős szereposztást felülírná. Ettől persze azt még a T. Házban megkísérel(het)ik. A választott mód: a népi kezdeményezés viszont erre alkalmatlan és céltalan is. Népi kezdeményezés témája az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet. Az itt – láttuk – nincsen, kivéve a törvény módosítását. Arra nézve azonban módosító javaslat terjeszthető elő, amit a Ház kellő időben és módon a napirendjére vesz. Remek jogtörténeti példát adott és mutatott a Legfelsőbb Bíróság a minap, amikor a jogtudomány Anettkájának beadványát nem annak neve és stílusa, hanem érdeme szerint ítélte meg. Kimondva, hogy nem határozat, hanem állásfoglalás az adekvát jogi módszer. Ezt a jogtisztítást minden más közjogi szervezet – a Ház is - bátran követheti. A „minek neveztelek ?” dilemmája tehát kezelhető. Fájdalom, eddig sem sok sikert értek el az Országgyűlésben a népi kezdeményezések, s nem javítja azok esélyét ez a mostani megkerülő csel.

Egy egérút mindazonáltal még van. A Hárszabály szerint (5. §.) a parlament alakuló ülésén „az országgyűlési képviselők választásáról az Országos Választási Bizottság nevében annak elnöke, a választással kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és technikai lebonyolításáról a belügyminiszter beszámol az Országgyűlésnek”...s e „beszámolójelentések elfogadásáról az Országgyűlés a képviselők eskütétele után határoz”. Szédítő távlatot nyit ez.

Gondoljunk csak bele: egyes honatyáink előbb emelkedetten felesküsznek az Alkotmányra, s a törvények betartására, majd nem sokkal azután nemmel szavaznak a saját szájjuk szerint életre hívott OVB korrekt beszámolójára, sőt a saját belügyminiszterük munkájának a megkoronázására is!? Az lenne az égés, nem a szavazólapoké.